

טז טבת תשפ"א
31 בדצמבר 2020

מדיניות טיפול בפניות הציבור בעניינן של עמותות וחברות לתועלת הציבור

(האמור במסמך זה חל, בשינויים המחויבים, לגבי סמכות רשם ההקדשות לעניין חברות לתועלת הציבור, בהתאם לחוק החברות, התשנ"ט – 1999).

- א. אצל רשם העמותות מתקבלות מעת לעת פניות מאת גורמים שונים, הכוללות טענות בעניין התנהלות לקויה של עמותות, אשר מהווה לכאורה הפרה של הוראות חוק העמותות, התש"ס – 1980 (להלן – חוק העמותות) והנחיות רשם העמותות להתנהלות תקינה של עמותות (להלן – "הנחיות הרשם להתנהלות תקינה").
- ב. הרשם מעודד את הציבור לפנות אליו ולהעביר מידע בעניין התנהלות לא תקינה לכאורה של עמותות. לצד זאת השימוש במידע אינו מכוון לתת שירות לפונה אלא, מהווה אמצעי בידי רשם העמותות לפקח על התנהלותן התקינה של עמותות ועל ביצוע הוראות לפי חוק העמותות.
- ג. במסגרת יישום סמכות הרשם כמפקח, מפעיל הרשם שיקול דעת רחב בעת קביעת תוכנית עבודה אשר תיישם באופן מירבי את האינטרס הציבורי בפיקוח על מגזר העמותות. שיקול דעת זה, מתחשב אף בכך שרשם העמותות, ככל רשות ציבורית, הינו מוגבל במשאביו, ונדרש למקד את השימוש בסמכויות הפיקוח הנתונות לו, באופן מיטבי, תוך קביעת סדרי עדיפויות להקצאת משאביו.
- לפיכך, חלק מהדיווחים אשר יתקבלו אצל הרשם, יביאו לפתיחת הליכי פיקוח לשם בירור הדיווח שהתקבל. אולם, פתיחת הליך כאמור, תתבצע רק באותם מקרים בהם יהיה בכך - לפי שיקול דעת הרשם - כדי להגשים באופן מיטבי את האינטרס הציבורי, ואף משאבי הרשם יאפשרו זאת. בהתאמה, אף מועד פתיחת הליך הפיקוח יקבע בהתאם לשיקול דעתו האמור של הרשם.
- ד. יובהר כי אף אם הרשם יראה לנכון לבצע הליך פיקוח בעניינה של העמותה על בסיס המידע שנמסר, לא תועבר הודעה על כך לפונה. ככל שהרשם יגבש מסקנות סופיות בעניינה של העמותה, בעקבות הליך פיקוח, מסקנות אלה יהיו גלויות בתיק העמותה. יצוין שככלל, זהות הפונה והעתק הפניה עצמה אינם גלויים לציבור.
- ה. משום כך, הרשם יתמקד בפניות המתקבלות אצלו אשר מעלות חשש מהותי לפגיעה באינטרס הציבורי ובהם חלוקת רווחים אסורה, שימוש בכספי או משאבי העמותה שלא לשם קידום מטרותיה, הברחת נכסים, תשלומים אסורים למוסדות העמותה, פעולה תוך ניגודי עניינים, העדר דיווחים של עמותות פעילות, פגיעות מהותיות אחרות בטוהר המידות. בנוסף, יבחנו על ידי הרשם פניות המעידות על החלטות רשות ציבורית אחרת, שיש בהן כדי למנוע מהעמותה מלקיים את פעילותה המרכזית המקדמת את מטרותיה.

1. הרשם לא יבדוק פניה אם מתקיימים לגביה אחד מהדברים הבאים -

1. עניינים העומדים ותלויים בפני בית משפט או בית דין או שבית משפט או בית דין הכריעו בעניינים אלה לגופם; יודגש כי הרשם, אינו הגוף האמון על אכיפת הכרעות כאמור.
  2. ישנו רגולטור ייעודי שבסמכותו לברר את העניין, כגון המל"ג, המשרד לשירותי דת, משרד החינוך, רשויות המס, משרד התרבות והספורט, האפוטרופוס הכללי, או גוף אחר;
  3. עניינים שמטיבם להתברר על ידי משטרת ישראל;
  4. פניות בעניין התנהלות רשות ציבורית אחרת;
  5. פניות כלליות ללא אסמכתאות;
  6. פניה בנושא, שהוכרע או נבדק על ידי הרשם או גורם מוסמך אחר, או בנושא דומה לו, או שעיקרי הנושאים המפורטים בפניה הוכרעו או נבדקו כאמור..
  7. הפניה עוסקת בסכסוכים פנימיים בין חברי העמותה, נושאי משרה בה, עובדיה או המבקשים להצטרף אליה, ואינה מעלה חששות מהותיים להתנהלות כמפורט בסעיף ד' שלמעלה.
- יצוין לעניין זה כי במקרה של פניות העוסקות בסכסוכים פנימיים, ובכלל זה סוגיות הנוגעות ל –
- א. פרשנות תקנון העמותה;
  - ב. תוקפן של החלטות והכרעות מוסדות העמותה (לרבות בחירות למוסדות העמותה, קבלה או הוצאה של חברים, אופן כינוס מוסדות העמותה, מתן זכות עיון במסמכי העמותה וכד');;
  - ג. זהות חברי העמותה וחברי מוסדותיה.
- (יודגש כי אין מדובר ברשימה סגורה).
- קיום הליכי פיקוח בעניינן של פניות אלה על ידי הרשם לעתים קרובות אינו משרת את האינטרס הציבורי, ואינו מגשים את תכליות הפיקוח על תאגידים ללא כוונת רווח. בשל כך, ובשל אופיים האזרחי לרוב של סכסוכים מסוג זה, עמדת הרשם היא כי סוג זה של פניות דינן להתברר בין חברי העמותה ולא באמצעות הליכי פיקוח המבוצעים על ידי הרשם. ככל שהפונה רואה לנכון, באפשרותו לפנות לבירור טענותיו בערכאות המשפטיות המתאימות.

2. יוער בהקשר זה כי מדיניות הרשם וכן פרשנותו בשאלות משפטיות הנוגעות ליישום הדינים הנוגעים לתאגידים ללא כוונת רווח, מובאת בהנחיות הרשם המפורסמות לציבור באתר רשות התאגידים.

ח. במקרים בהם התבקש הרשם לבצע שינוי של שם, מטרה או תקנון העמותה, או לתת אישור ניהול תקין, בהתבסס על החלטות של מוסדות העמותה, שיש מחלוקת לגבי תוקפן, עצם קיומה של הפניה בנושא, לא ימנע המשך טיפול על ידי הרשם, אלא אם התקבל סעד שיפוטי המונע

יחידת רשם העמותות והחברות לתועלת הציבור

Department of Non-Profit Associations and Public Benefit Companies

وحدة مسجل الجمعيات والشركات للمنفعة العامة

המשך טיפול. במקרים המתאימים, ידחה הרשם את המשך הטיפול, על מנת להעניק לפונה פרק זמן קצר לשם קבלת סעד משפטי מתאים.

ט. במקרים בהם יתקבלו אצל הרשם מסמכים סותרים (למשל, שני פרוטוקולי אסיפה כללית סותרים), המעלים חשש כי בשל מחלוקות מהותיות בין פלגים שונים בעמותה, לא ניתן יהיה להסתמך על המסמכים האמורים ולהפעיל את סמכויות הרשם, עד לקבלת הכרעת בימ"ש מוסמך באשר למסמך התקף, או עד לסיום המחלוקת בין הצדדים באופן מוסכם אחר.

יודגש כי לרשם נתון שיקול דעת רחב לעניין יישום מדיניות זו, ובאפשרותו לקבל החלטה שונה, ככל שהתקיימו שיקולים המצדיקים זאת, וככל שהאינטרס הציבורי מצדיק חריגה מעקרונות מסמך זה.